

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
16 Martie st. v.
28 Martie st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 11

A N U L XXII.
1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 le

A b r a a m

— Poemă biblică dramatisată în trei părți. —
(Urmare).

II.

Ismael și Isac. Gonirea Agarei. Jertfa.

Persóne:

Abraam.

Sara.

Isac, fiul lor.

Agar, sclavă.

Ismael, fiu al Agarei și a lui Abraam.
Arhanghelul Mihael.

O luncă inverdită.

Ismael.

Așă. — pe-a lumii maluri trezit în veselie,
Jucând în desfătare, nebun de bucurie,
E me credeam ferice, păream stăpân pe tot. . .
Ș-acum, vai! mii suspinuri în pieptul meu innot.
Un altul ce deunăși se mai ivi pe lume
Se'ncercă a-mi lua totul, putere cum și nume,
Ș-avere, bucurie . . . ca și când a mea sôrtă
M'ar fi lăsat pe lume, să am o viêtă mórta. . .
Dar asta nu se pôte! — e vis, e nălucire!
O 'nchipuire tristă ce 'n lume n'are fire
Turment-a mea vedere. — Și cum? cum pôte ôre
Ca sôrta-așă să fie de batjocoritóre?!
Realitate-amară! — când o simt, me 'nfior,
Indată piere 'n mine și doruri, și amor,
Și 'n locu-le . . . O iertă al lumii Pré Puternic!
Tu faci tot, 'Tu ești mare! ér eu sânt un nemernic. . .
Aș vré cu-a mea silință porunca să-ți ascult,
Dar sufletul în mine este rânit pré mult.
Dacă'n copilărie eu nu simțiam dulceta,
Nu îmi părea amară vre-odat-acéstă viêtă.
— Dar étă . . . vèd că vine! O, vine spaima mea!
Ajută-me 'Tu Dómne să nu-l mai pot vedé!

Vré să iésă.

Intră *Isac.*

De unde alergi frate și pari așă grăbit?
Te cat de multă vreme făr' a te fi găsit.

Ismael.

Alerg . . . ba nu, am trebă . . . me duc, căsi me grabesc.

Isac.

Dar stăi puțin cu mine, te cat ca să și vorbeșc;

Voi ca să-ți spun că astăzi, jucându-me 'n gră
Un cerb zărese deodată eșind de sub tulpină,
Și după dânsu-un tigru incerntat de turbare
S-alungă . . . dar nu face o cale lungă, mare,
Căci pică într-o grópă adâncă, părăsită,
Râcnind cu grozăvie. . .

Ismael, șieși

O demon de ispită!

Isac.

Ascultă: cerbul scapă, ér tigrul în prinsóre. . .

Ismael.

Ei bine, pentru bazme me ții aicea oare!

Isac.

Ba nu, dar voi a-ți spune . . . adă țas vré cu tine
Să mergem prin livede, prin vișii și cîmăie,
Séu la isvor de vale, să ne apărăm, tața; —
'Tu șcii ce bună-i apa; ea tîrce și redă viêtă.
Ei bine, mergi?

Ismael, șieși

Acolo, puțin de l-aș impinge,
S-ar duce pe vete . . . Dar nu, — eu al seu sânge
Nu voi a-mi pèta mâna. O Dómne me păzeșce,
Căci furia mea mare o vèd cum isbucneșce!
Plec . . . Ci cădeți ceruri asupra tidvei mele,
Să nu mă simt . . .

Isac.

Hei frate! priveșce tu acele
Mici paséri ce tot sbóră . . . sânt niște porumbei,
Ce sală meară în aer jucându-se 'ntre ei.
Dar al . . .

Ismael.

Sângele 'n mine îl simt cum se tot suie;
Fiorari me străbate, și parc-ar vré să-mi spuie
Că . . . pot să fiu ferice c-o lovitură. . .

Isac.

Hei!

Ismael! vin de grabă, — priveșce-acel ulei,
Ce priatre vènt s-alungă, încóce parcă vine, —
Porumbii se 'nprășcie, — el după ei s'aține,
E-aprópe . . . uite-l, étă . . .

Ismael.

Ei bine, te urmez!
Și eu voin ca și tine ađi să me desfètez.

Dar uite Ismaele, uleiul fugăreșce
Pe un porumb... sermanul! — O! Dómnne il păzește!

Ismael.

Esti cam smintit se vede, de cați prin cer și nor...
Să mergem.

Isac.

Veđi! uleiul a prins porumbu 'n sbor.

Ismael.

Ai să sferșești odată cu-a ta lungă poveste?!

Isac.

Pe vęd? un vultur mare s-aruncă făr de veste,
Ulei-u prins! porumbul din ghiară-i a scăpat
și pică... ba nu, sbóră! O Țeu pré minunat!

Ismael, șieși

Acastă povestire imi face mare reu
și parcă...

Isac.

Cât me bucur!

Ismael.

Ori el fie, ori eu!

Isac.

Și simțise porumbu 'n ghiara sa
A stăpân dēnsul, dar vai! tot el pică
și rău mai tare.

Ismael.

Un frig pare că-mi vine,
Și a mea suflare și sângele-mi din vine.
Și de-aș fi eu ulei, —
Și nu am decât părinții mei?
Și nu am decât această nălucire!
Și v. — retrasă — nu suflă nici o fire,
Astea nă cămăi țapari in luptă de le-aș pune.

Isac.

Și ce s'ei tu pe gânduri? — veđi pόμεle sânt bune..

Ismael, esaltat

Și p'ara ticălósă! tu totul mi-ai răpit,
Și nume și ave. — și ceu ce n-am gândit...
Și care eram mare, mie răđi sânt lângă tine, —
Și stăpân slugă-ajutorum, și ori ce de pe mine
rósă a pomană... — țeruru a ta ființă,
Și fier mii de chinu! — această uamintă
Și să-și ié un capel! — ori tu rămăi, ori eu!
Și st cer nu se 'mpaca sufletul meu cu-al teu..

Isac.

Și ce spui Ismaele? esplică-mi mai bine!
Și n'am avut nici odată vre un ceu pentru tine;
Și ontă...

Ismael.

Destal! sórta astăđi ne împărtășcă
Și viéță au pe mórte, țapta ne'ndreptătescă!
Și apărá-te! lăpă cu maț hotăritor
Și noi doi să s-alégă!

Isac.

Oprește-te! — țier!

Intră *Abraam.*

Isac.

Ajutor tată dragă!

Abraam.

Ce-i! — Cine eșca...
Și ce-ai s-atingă... Cum tu? tu Ismaele?...

El! da el, părinte; din nimic m'amenință...
Voeșce să-mi ié viéța.

Abraam.

Cum? a ta nizuință
S-ajungă pân-acolo!... O! căne desfrēnat
Pei din a mea privire, — fii vecinic blăstēmat!

Ismael.

Dar aide, ȓi 'nnainte: tu ce in astă lume
Ai dat a mea ființă, ș-un nălucitor nume;
Tu care pân deunăđi me ingrigiai pré bine,
Me drăgostiai la sinu-ți, te jertfiai pentru mine!
Ș-acuma, ca o fiară respingi tu róda ta,
Și-ți riđi grozav de dēnsa!

Abraam.

Pei dinaintea mea!

Ismael.

Da! astfel va să fie... din lumea-ți voi peré,
Dar vai! inse de-acela ce viéța imi răpi —
Căci flul teu acesta...

Abraam.

Oprește-te! n'atinge
Pe-alesul lui Iehova!

Ismael.

Ori viéța-i se va stinge,
Ori voi peré... Noi ambii in lume nu 'ncăpem;
Pe unul ori pe altul la mórte eu i chem!

Abraam.

Fugi tu blăstēmate, să nu te mai zărese!
Cu mama ta porneșce, — acum iti poronceșce,
Și nici odată-aice ai tei pași să nu calce.

Ismael.

Din noi doi, unu 'n țernă curēnd se va preface.

Intră *Sara* și *Agar.*

Sara.

Tu aici Abraame! cu cine te slădiai?
Din livada din vale auđiam cum răeniai...

Abraam.

Da! blăstem'am pe-acesta cărui eu dat-am viéță,
Ș-acum vré să mi-o iee, vré...

Sara.

Inima-mi inghiață,
Dar ce spui Abraame, — și fi-ar cu putință,
Ismael...

Abraam.

Vré s-ucidă a mea sfântă ființă,
Pe Isac!

Sara.

Fiul nostru? — grozav-amenințare!
Și tu Agar, tu mamă, cu multă nepăsare
Priveșci pe-un fiu netrelnic?

Agar.

Ei ș-apoi, Dómna mea,
Și fiu nu-i reu atâta cum vrei a-l arătă,
Pei vré să-și resbune, el are o pricină
Căre 'ndreptătesce, și — eu nu sânt de vină:
Și în bucat de este, Abraam este singur —
Și tu-i viéță 'n lume, el il făcuse sigur
Și pe a s'ei naștenire. — Crescut in desfētare,
Și de v. — promis-i-ați și nume, cum și stare,
Și tu vré de odată că-i s'lay se pomeneșce,
Și tu i. — și durere de sigur că-l loveșce,

Și asta-i dă dreptate să ceră socotelă
Acelor ce de densul ș-au ris fără de sfielă.

Sara.

Și tu! nefericit! tu încă mai cutezi
A mea dreptă mână acuma să'nfrunzezi?
O sclavă ce din lanțuri abia ieri ridicată
Cu fiu-i, amenință pe-un fiu și pe un tată
Pe-a lor stăpâni, mișei. . .

Ismael.

Destul! nu ți 'nainte'
Căci aste-a tale vorbe m'ar scote chiar din minte
Ș-atunci! . . . Dar nu . . . hai mamă în cea pustietate
Să plângem unul ș-altul grelele-ne păcate. . .

Abraam.

Periți între deșerturi, — nu voi în veci s-aud
De-a vostru spurcat nume, de sângele-vă crud:
Ești, ve dic! . . .

Ismael.

Hai mamă, dar cerul respălătescă
Acastă bună faptă, iubire părintească . . .

Agar și Ismael es.

Abraam.

— O nu-ș ce am . . . că tremur . . . și sângele din mine
Îl simt cum se streacă din toate-a mele vine. . .

Sara.

Dar asta-obraznicie nu-o voi uita 'n viață.

Abraam.

Picioarele imi tremur, și inima-mi îngheață.
Și avea drept! . . .

Sara.

Ei bine, ce ai tu?

Abraam.

O durere.

A cerului pedepsă el are drept a cere
Asupra mea, — părinte, ce desprețui fiul. . .
Ș-atunci, amar de mine.

Isac.

Êtă-i! a trecut riul

Ismael cu Agar . . .

Abraam.

A! duceți-ve de-aice!

De liniște-am nevoie.

Sara.

Dar ce voiești a dice?

Noi nu-ți facem plăcere acum să ne privești?
Nu vrei să ne-auți vooea, nu vrei să ne vorbești?

Abraam.

O nu, tăceți! ve duceți! ori eu plec, rătăcesc.
Acele locuri sterpe, urite, părăsesc. . .
A mea viață tot vecinic isbită va să fie
De cruda, trecătoare, amara bucurie!

Isac.

Ci aidem, mamă, aidem, și las-al meu părinte
Să facă ce voiește; îți cer cu rugămintă,
Aidem. . .

Sara.

Da, să mergem. Dar Domnul ne păzescă!

Sara și Isac es.

Abraam.

De n-aș avé 'nainte-mi promisia deescă,
Aș crede cumcă 'n lume eu singur sunt creat
Spre vecinica durere; să fiu tot înșelat
În ori ce-a mea credință, în ori ce-a mea dorire!
— Când cred că sunt ferice 'n a lumii dulce fire,

Atunci de-odat, un șerpe implânt-a sa otravă
În sinul meu! . . . dar densii? . . . fiu-mi și a mea sclavă
Ce rătăcesc deșerturi! . . . Sermanii! . . . ce-ți făcură
Ființele acele ce dreptul și-l cerură?
— Ei prin deșert peri-vor . . . și eu, calul lor!
O sôrtă! . . . Ce simt? . . . mîntea-mi s-acopere de-un nor,
Se păingineșce ochii-mi, se 'ntunecă vederea
Și somnul me dobôră . . . nu-mi mai simțesc puterea

Adôrme.

Aparițiunea deșertului.

Intră Agar și Ismael.

Ismael.

Încôce, 'ncôce mamă, te ține 'n urma mea,
Vino, adu-mi tu mâna, ridică-te, așa . . .

Agar.

Încet, fiul meu dulce, puterile slăbesc
Ș-a merge după tine acum nu-mi mai slugesc;
Și numai, rădemată de brațul teu pot încă
A face un pas . . .

Ismael.

Mamă, durerea mult adâncă
Simt că-mi răsbeșce corpul . . . Să rămânem aci;
De fôme și de sete nu mai pot suferi.

Agar.

Ah! lasa-me sub arbor la umbră să mai șed!

Ismael.

O Dómne! simt un leșin, și schintei par-că ved . . .
Puterea mi-i secată, — flămând și insetat
. . . Simt bine că, și mórtea . . .

Agar.

Un tremur m'apucat . . .

Puțină apă nu am să stimpăr setea mea
Și fiul meu peri-va . . . și nu-l pot ajuta.

Ismael.

Puțină apă, mamă, — căci pier . . .

Agar.

Sfânt Dumneșeu!

Nu lăsă tu să piără, în ochii-mi fiul meu. . .
Ajută-ne!

Apare Arhanghelul Mihael.

Agaro, Ismaele! sculați, — Domnu 'ngrigeșce
De tot acela care Numirea-i pomeneșce.
De colo . . . curge apă, luați și v'adapați;
Și fructe sînt în arbori, — mâncați; ve săturați.
Apoi, porniți 'nainte, cređend în Dumneșeu,
Căci el ve va protege! . . .

Dispare.

Abraam, în vis

Vai sulatele al meu! . . .

Agar și Ismael, mănânc și beu.

Cătră tine Iehova, ridicăm mulțămire
Și 'n veci jurăm credință . . .

Ismael.

Mamă! simt c' a mea fire

Renvie!

Agar.

Și eu erăși me simt cu multă viață.
Acele sînte haruri ne dă 'n suflet dulceta!

Ismael.

Să ne unplem dar sacul, și să pornim nainte.

Agar.

De calăuz avô-vom pe Iehova părinte!

Ismael și Agar es.

Abraam, trezindu-se

Ce am făcut? — vai mie! — De sórtă condamnat,
De pământ și de ceruri sînt astăzi blăstemat!
O faptă-atât de crudă, atît de mișelăscă
Acum la bătrînețe purtarea să-mi lovescă!
O Dómnă! fă ca cerul să cadă peste mine,
Căci simt că nu sînt vrednic a te slugi pe tine,
Trimete mórtea grabnic să curme firul meu!
Sînt vinovat . . . un tată ce-alungă liul seu,
Cu muma-i în pustii, lipsiți de ori și ce. . .
În ghiarele Satanei el merită-a căde. . .

Apare Mihael.

Taci! — totul Abraame cu-a lui Iehova șcire
Se face, — și tu astfel n'ai dreptul de cărtire.
Iehova-a vrut s-alunge pe fiu-ți Ismael,
Căci altă semenția va să facă din el.
Er tu, cu-a ta credință, în Domnul să sperezi,
Ș-al seu cuvânt în vécuri tu trebuie să-l cređi.

Abraam.

O Dómnă! nu mai merit a ta bunăvoință,
O ved, că sînt eu astăzi nevrednică ființă. . .

Mihael.

Iehova-ți iertă tóte . . . dar cu o învoiělă.

Abraam.

Ori ce lucru-mi va cere, voi face făr' sfielă;
Sînt gata-ami da și viēța, și totul de pe mine,

Mihael.

De este-așă, atunci, ascultă-me dar bine:
Iehova ađi voeșce un sacrificiu mare
S-aduci tu pe altaru-i.

Abraam.

Intrégă a mea stare

O voi preface 'n flacări pentru a lui slăvie.

Mihael.

Nu starea, nici alt lucru Iehova-ți cere ție,
Ci fiul teu . . . pe Isac, pe-altaru-ți să jertfești,
De vrei, eu drept alesu-i că ești să dovedești!

Abraam.

O ceruri! . . . lacrimi curgeți! și rupe-te-a mea fiere
Să nu mai simt, să n-aud . . . să nu mai am putere
O clipă de-a sta încă . . .

Mihael.

Ce! . . . stai la îndoiělă?

Vrei lară cu Iehova să rupi ori-ce 'nvoiělă?
Ei bine, plec. . .

Abraam.

Stăi . . . Dómnă, sînt gata tot a face.
Jertfesc fiu-mi, — pe mine. . .

Mihael.

Astfel Iehovei place!

Muntele jertfei. Un altar de piētră în mijloc.

Abraam și *Isac* duncënd o sarcină de lemne.

Isac.

Mult óre-o să mai mergem? căci sarcina-i grea tare.

Abraam.

Priveșce ici pe cóstă, stă trunchiul ael mare
Pe care jertfa nóstră lui Iehova vom da.

Isac.

Vai, sarcina acósta, imi părú tu grea!
Dar étă-ne acuma ajunsí la slântu-altar.

Abraam.

S-aprindem dară locul cu acest m . . .

Isac.

Dar jertfa unde-i? tată, pe-aice nu zărim
Nici un viētel, nici óie, pe care s'o jertfim.

Abraam.

Tu taci; Iehova singur de tóte se'ngrigeșce
Și . . . Ah! . . . me simt că tremur . . .

Isac.

Tată! ce te loveșce?
Ce ai de tremuri astfel?

Abraam.

Nu mi-i nimic . . .

Isac.

Ei dar

Unde-i de găsit óia, s'o punem pe altar.

Abraam.

Dar óia, óia tu ești! tu singur fiul meu. . .
Iehova-așă voeșce: — s-ascultăm glasul seu!

Isac.

Ce ȓici tu! eu sînt jertfa ce Iehova iți cere?

Abraam.

Da, tu. . .

Isac.

Ei bine tată, revino-ți în putere!
Ia-ți junghiul și loveșce! . . .

Abraam.

Cum sufletul să-ți vrei?! . . .

Isac.

Iehova mi-a dat viēța, el póte să mi-o iee.

Abraam.

O fiul meu! un ultim sárut pe buza ta
Voi să culeg . . .

Isac.

Vin tată a te îmbrăfoșă.
— Adio! pentru ceruri nu-mi pare reu că mor.

Abraam.

Și cerul să te aibă 'n ochiu-i îndurător!

Isac.

Dar légă-mi ochii, tată.

Abraam.

De nu me mai nășceam
În lume decát astfel pe tine te vedeam!

Isac.

Credință tată!

Abraam, vrënd să-l înjunghie.

Dómnă! susține mânia mea. . .

Apare Mihael, și-i opreșce mânia.

Opreșce-te-Abraame! . . . n'atinge eu-al teu junghiul
P'e-alesul lui Iehova, ce stă pe acest trunchiu.

Abraam.

Cine-mi vorbeșce — o Dómnă?... tot tu! tu me opreșci!
A fiului meu viēță tu er mi-o dărueșci?
Iți mulțămese!

Mihael.

Bătrâne! probând a ta credință,
Iehova, de-ađi 'nainte, iți dă tágăduință
C-a sa cerescă milă a vrut a-ți acorda.

Abraam.

O! cât ești tu de mare! . . . și mare voia ta! . . .

Mihael.

Acésta, cea din urină, fu a ta incercare
Ce Iehova-ți trimise...

Abraam.

...ți mulțămese sfânt-mare!...

Mihael.

In locu-astei ființe, între tufişuri etă
Un țap, pe care tac-și îl jertleşce 'ndată;
Er tu trăeșce 'n pace cu fiul teu iubit!...

Iospare.

Abraam.

Bătrânul meu de suflet cât e de mulțămit!...

Isac.

Veți tată că Iehova de noi se ingrișeșce!
Pe cei drepți nici odată el nu-i mai părășeșce!

Abraam.

Să ne rugăm!...

Abraam și Isac.

Iehova! ne fi tu protector!
In tine ni-i speranța, la tine-al nostru-amor!...

(Incheierea va urmă).

N. A. Bogdan.

M O D Ă.

Costumuri pentru fetițe mici.

F a t a p o p i i.

— Roman în 2 tomuri. —

(Urmare).

Apoi spuse cărușului să măie acasă 'n Teiul-
mare. Sêra sosi acolo, se culcă pe cea lătore
și nici în grige n'arvă să facă vr'un pas pentru
Aleșandru. Eră liniștit, căci ș-a căpătat pa-
ralele. Ineât pentru Aleșandru, scape cum va puté!
El nu-și vèră nasul în asemenea afaceri, căci s'ar
compromite.

Bietul Aleșandru, așă cum eră îmbrăcat de ospêt,
se duse la mamă-sa, unde sosi cdată cu noștea 'n
cap. Bătù ineât la ferésta ei, care se deschidea spre
o stradă doșnică. Ea apărù și lènsul i spuse iute
scopul venirii sale.

— Dar vino în lontru, dragul meu, — i dișe ea.
Tată-teu nu-i acasă și putem să vorbim fără frică.

Aleșandru intră. Mamă-sa îl îmbrătoșă cu dra-
goste, apoi mai întèiu îl întrebă decă nu-i llămând?

— Sânt sătul cu de tôte, mamă, — respunse el.
Dar să fiu tocmai rupt de fôme, n'aș puté să mânc
nimica, de grigea ce me omôră.

— Fii liniștit, voi vorbi cu tată-teu; Poi rugă
ânc'odată și sper că va-i isbuti.

— Auđi acolo! Să fiu silit a fugi chiar în diua
logodnei mele! Să pășes astfel de rușine pentru o
nimica de câteva sute de florini. O! tată, tată! T-a
pără țî âncă reu odată!

— N'ai ce-i face. Are o fire pré crudă. Dice
că nu pote uită monentul, când ț-ai ridicat mâna
spre el. Pentru acéștă faptă te pedepșeșce.

— Dar nu vede, că pedepsindu-me își batjoco-rește și numele meu?!

— I-am spus și i-am adaus, că voi plăti din al meu, numai să-și recunoască iscălitura, dar a rămas neclintit. Cu toate acestea, voi mai face o încercare din urmă.

— Și decă nu vei isbuti. . .

— Te-oi ajuta eu.

— Cu bani? . . . Ce folos?! . . . Voi fi declarat falsificator și decă nu vreu să stau închis, trebuie să iau lumea 'n cap.

În momentul acesta se auzi că cineva bate la poartă.

— Dora vine tată-teu! Ascunde-te să nu te zărescă îndată. Eu me duc să-i deschid și să-i vorbesc.

Preotesa merse la poartă, cu lumina 'n mână. Dar Alesandru nu se ascunse, ci urmări pe mamă-sa din depărtare, căci se nădăia că dora vin să-l prindă.

— Cine-i? — întrebă preotesa.

— Poftim deschide! — răspuse o voce străină.

— Dar cine ești?

— Deschide și nu face vorbă multă!

— Preotesa se cutremură.

— Decă nu spui cine ești, nu voi deschide.

— Atunci vom sparge ușa.

— Hoți și tâlhari! — răcni ea.

— În numele legii, deschide!

La vorbele aceste sângele i se 'nchiegă 'n vâni, scăpă lumina din mână și fără să știe ce face, fugi inderet la fiul său, și-i duse fără d'a resuflă:

— Fugi! Fugi! Au venit gendarii să te prindă! Ești bani; scrie-mi unde ești și ț-o mai trimite!

Și prinzându-l de mână, îl conduse iute la ușa grădinei și-i duse:

— P'aici poți scăpa. Drumul ca fumul!

Îl împinse iute afară și incuind ușița grăbi la poartă, care tocmai se ridică din țigini de cătră niște mâni vênjose din afară.

Aparură doi gendarmi.

— Unde ți-i fiul? — întrebă unul.

— Nu știu, nu l'am văzut.

— Dar în noaptea acesta a venit aici.

— Ve 'nșelați.

— Ne-a spus cărașul care l'a adus.

— A mințit.

— Vom vedé acuș.

Și după aceste vorbe, densesi începură a căută pretotindene. Firește că însădar, căci Alesandru din grădină eși la câmp, de acolo o luă la pădure și dispăru în noapte.

Popa Tanase, cu fata lui și cu toți nuntașii, tot așteptară să se 'ntorcă logodnicul; dar ia logodnic decă ai de unde!

Așa logodna se sfârși fără logodire. Popa Tanase nu mai putea de rușine, ér logodnica eșind din tónele dragostei, jură, că vai ș-amar de Alesandru, că unde-i stau talpele, i vor stă piciorole.

Acésta zăpăcélă și supărare inse stérni și mai mare ilaritate în cei prezenți, cari se imprăștiară neputându-și conteni risul.

VII.

Resbunarea Rachilei.

Se 'nțelege, că întâmplarea acésta a produs senzațiunea cea mai mare în giurul acela. Trei luni de zile nu se mai vorbiă prin satele acele, decât de scandalul dela logodna fetei popii din Brândușeni.

Căci, me rog, nici nu eră lucru de tóte zilele. Cine-a mai auzit ca logodnicul să fugă tocmai atunci când avea să se logodescă?! Un bătrân nins pe cap jură, că numai în tinerețele lui s'a mai întâmplat așa

ceva, dar de atunci nici el n'a mai pomenit una ca asta, de și a umblat multă lume și 'mpărăție.

La început mirarea eră atât mai mare, că nimenea nu știea cauza, pentru care a fugit Alesandru. Ómenii vorbiu multe de tóte, dar nici unul nu ghicia motivul, și când vedeau că nu-i pot allá, își diceau, că bagsémă l'a tras ața ursitei lui.

Când inse 'n urmă se descoperi pricina, scandalul deveni atât de mare, încât popa Tanase nici nu mai cuteză să umble pe stradă, că toți îl întrebau și rideau.

— Lasă ridă! — i dicea Rachila, — că n'or ride îndelung! Căpeta-mi-oi eu mire când oi vré, pe tot degetul câte unul! Ș-a vini timpul, când cei ce rid acuma, vor plânge și. . . Dar destul atata!

Acésta îmbărbătare liniști cu totul pe popa Tanase. Densul avea asă mare incredere în fiica sa, încât eră convins, că ceea ce dice ea, se și traduce 'n realitate. I atribuiá o superioritate intelectuală, care întrecea pe toți ómenii din giurul acela. Se bucurá dar înainte de isbânda, care va trénti la pământ pe dușmanii lor.

Intr'aceste trecură zile și săptămâni, ba și luni, dar de Alesandru nici o veste nu se mai auziá. Nimene nu știea unde a dispărut, căci din sêra aceea nu l'a mai vădut suflét de om, nici el n'a scris nimenuia, încă nici Rachilei.

Unii diceau că l'au vădut în Peșta; alții afirmau că de bună sémă s'a impușcat. că de ar trăi, ar serie cel puțin mamei séu logodnicei sale. Chiar și Rachila eră de părerea acésta, și n'am puté dice, că a versat multe lacrimi pentru el. Ba, de voim să spunem adevêrul, trebuie să mărturisim, că deu dënse il blăstémá urit, că i-a făcut asă rușine mare.

Rachila a așteptat cât a așteptat, dar dela vreme puse așteptarea focului și nici nu mai gândi l Alesandru. Gândul ei cel mai mare acum eră, ca p cine să pună ochii, să nu mai remăie tot fatá 'n pîr căci tóte prietenele ei s'au măritat.

Putea s'alégá iute, căci în Valea-mică popa mergen într'o nópte cătră casă mort de beat, cădú într'un șan plin cu apă și se 'nneacă. Parochia devini vacantă și fiin că mai toți ómenii locului erau datori lui popa Tanase, acolo acela se alegea pe care densul îl voié ér el voiá pe acela pe care i-l spunea Rachila. Ș Rachila de ce să nu voiéscă pe acela, care o va lu de soție?! Decă n'a putut fi notăresă, o să fi preotésă,

Concurenți erau cu ridicata, căci de și parochia de căduse cu totul, grație neglijinței și purtării desfrâná a fostului paroc, totuș oferiá un os de ros pe u timp óre-care, până când se va deschide o vacan mai bună.

Rachila îi trecú în revistă pe toți și oprindu-la unul, care i părea mai chipos, își duse:

— Aesta!

Încât pentru dragostea lui, dënse eră sigură, ușor i s'or aprinde călcăiele.

(Va urmá.)

Iosif Vulcan.

Conceptia modernă a științei geografice

Conferință ținută în Societatea Geogr. Rom. din București

(Urmare).

Principiile școlii create de acești doi bărbi iluștri se întemeiază pe deosebirea radicală a doué dine de fapte din domeniul geografiei. În primul rând vin raporturile pământului cu celelalte corpuri cere și fenomenele ce produc asupra lui agenții natur adecă pământul considerat sub influența ce exer

asupra-i gravitațiunea, electricitatea, magnetismul, căldura și lumina. În acest cas, pământul este conceput ca un corp fisic, și această concepție dă naștere geografiei astronomice și fizice terestre. În al doilea grup de fenomene intră acele obiecte cari sunt opera omului, adică noțiunile politice, economice, statistice, etnografice, etc. Geografii dinaintea lui Humboldt și Ritter fuseseră pe atât de pasionați în tractarea primului grup de fenomene, pe cât fuseseră de neglijenți în tractarea părții invariabile a pământului nostru. Pentru ea să schimbe cu totul modul de a vedea al celor vechi, pentru ca să se creeze școala cea nouă, nici o epocă nu eră mai priinciosă decât epoca revoluției franceze și a lui Napoleon cel Mare; resbóiele neconținute ce au urmat în Europa dela 1792 până la congresul dela Viena și modificările caprițioase la cari fuseseră supusă charta continentului nostru, deschiseră în A. Humboldt și în Carl Ritter dorința de a se ține de cea ce este stătornic, nestrămutat, invariabil, și de a nu ține seamă de relațiunile statistice, politice și chiar economice, cari variază din epocă în epocă și cu cari adevărata știință a pământului nu are intru nimic a face. De unde până acum manualele de geografie enumerau cu sirguintă departamentele, arondismentele, comunele, lucruri ce se pot considera singură trăsura de condeiu a unui pământ.

Pe de altă parte, școala nouă, spun gloria lui Humboldt și Ritter, are de piétră cu structura lor externă vastul ocean cu mișcările sale guvernate de legi nestrămutate, formațiunea orizontală și verticală a continentelor, în total o imagine grandioasă, nouă, atrăgătoare și plină de interes. Geografia încetă de a fi o nomenclatură serbădă de nume proprii și de cifre caprițioase, un almanach de oțiosi, spre a deveni o știință de cauze și efecte, adică o știință rațională, în loc de un complex de note obositoare pentru memorie și adesea fără nici un folos pentru cultura omului.

Pe de altă parte, școala vechie în geografie se mulțumia a spune lucrurile seu a le descrie în mod aforistic, izolat, fără să încerce o comparațiune seu o trăsura de unire între densele. Fie-care țără, fie-care continent eră tractat în parte, ca și cum ele ar exista intr'o lume cu totul deosebită. Și cu toate acestea toate noțiunile geografice implică în sine o idee de raport, de relațiune. Numai prin comparațiune ele devin înțelgibile, aprețiabile; numai astfel ele se concretizează și pot naște representațiuni în mîntea noastră. Pentru ca să respundă acestei trebuințe, Ritter publică în 1817 și 1818 prima ediție în două volume a operei sale intitulată »Erdkunde im Verhältniss zur Natur und zur Geschichte der Menschen oder allgemeine vergleichende Geographie.« A doua ediție este lucrată pe un plan cu mult mai vast. Intéiul volum cuprinde numai Africa, ér cele 17 ce i-au urmat n'au putut termina nici Asia. Astfel se impliní și cu acest bărbat remarcabil, mai-mai genial, vorba geografului Cellarius din secolul 17: »Non unius hominis est geographiam universam scribere.«

Un element cu totul nou pe care il introduce Ritter în studiul geografiei este comparațiunea între formele orizontale seu conturile țérilor și continente-lor. El observă, că linia costală a Europei este 32 mii kil. pentru o suprafață de mai puțin de 10 milioane kil. pătrați, pe când linia costală a Africei este 28.500 kil., adică mai mică decât a Europei pentru o suprafață de trei ori mai mare decât a Europei; cu alte cuvinte întinderea comparativă a costelor continentului nostru este aproape de patru ori mai mare decât a continentului african. Acastă desvoltare a liniei termu-

rene dă Europei o superioritate anatomică, pe care nu o aflăm la nici una din cealalte părți ale lumii.

Astfel structura internă a Europei ne infățișează o varietate, pe care nu o întimpinăm la cealalte continente, afară numai de părțile nordice, unde se deslășură câmpii imense. Incolo Europa presintă pretotindeni munți și văi, câmpii de o înălțime seu întindere potrivită: intr'nsa nu vedem nici munți de înălțimea celui monstruos Himalaya, care uimește mîntea, nici câmpii ca cele ce se întind d-a lungul Indului și Gangelui, nici deșerte de acele ce se întind în Africa și Asia depe țărmurile Oceanului Atlantic până pe ale celui Pacific, împrejurări cărora profundul istoric al Angliei, Buckle, le atribuie spiritul eminanente științifice al continentului nostru. Configurațiunea externă a Europei este de asemenea favorabilă pentru comunicațiunea dintre deosebitele ei părți; riurile ei sînt numeroase și isvórele lor fórte aproape unele de altele. Clima ei este temperată și egală: ținuturile apusene se bucură de o temperatură oceanică destul de umedă, pe când câmpiile răsăritene au o climă continentală, care nu ajunge nici odată la gradele extreme: ér în țéřile meridionale arșița inerență acestei latitudini este temperată de prezența mării și de munți. Platourile sînt rare și nici odată pre înalte ori de o întindere esagerată. În fine Europa se află în mijlocul emisferei septentrionale, lipită de Asia, la o mică distanță de țármurile țării marelui continent american, cu care se comunică pr'un comerț dilnic. De aci rezultă una din cele mai avantajoase pozițiuni pentru relațiuni sociale și comerciale.

Dar pe de altă parte, Europa conduce în mod simetric, inșe pe o scară mai înaltă decât general al Asiei: 1° se termină ca și în Asia la Sud, Iberia, Italia și peninsula Grecei sînt o analogie isbitóre cu cele trei țări ce termină Asia la Sud, Arabia, Industanul și India. Ispania și Arabia ofer, la răsăritul țărmurilor lor, cari au niște contururi sobre și severe, numai niște insule de puțină importanță. Italia și India, ale căror forme sînt mai bogate, au câte o insulă mare în partea de mēdă-ți, una Sicilia, cealaltă Ceylon. Căt despre Grecia și peninsula transgangetică, mările ce le udă la răsărit sînt preserate cu insule și insulețe numerate întocmai ca niște pui imprășciați impregiurul mamei lor. 2° La Nord Scandinavia, întórsă spre apus, se póte compară cu Kamciatka întórsă spre răsărit, ér la NW. archipelagul Britanic ne amintéșce archipelagul Iaponez. 3° Amēdoué continentele se termină la Nord prin câmpii nemărginite. 4° Amēdoué sînt străbătute pe la mijloc dela Apus spre Răsărit de șirul lor principal de munți și prin urmare amēdoué au două cline principale de munți.

(Va urmá).

Aug. Demetrescu.

Doine și hore populare.

— Din giurul Năséudului. —

XL.

Șană ce aveam drăguță,
Imi părea nóptea micuță;
Dar de când drăguță n'am,
Imi pare nóptea un an.

XLI.

Tinerete, haine scumpe,
Cumperá-v'as — n'am băneute;
Betránețe, haine rele,
Vinde-v'aș și n'am putere!

Culese de

Iuliu Bugnariu.

Scrișore fără de răspuns.

(Esposiție de tablouri, teatru: reprezentațiunea damelor din societate în folosul Ateneului, »Faust« româneșce, Elena Teodorini.)

Bucureșci la 8/20 martie.

Cu di ce merge ne depărtăm de mormântul carnevalului și ne apropiăm de »Inviere«.

A fost bogat carnevalul acesta pe la noi. Dar nu me voi ocupa de el. Imi voi căuta lumea mea, cercul în care am petrecut acest carneval.

Ve voi scrie întâiu despre o esposiție de tablouri, care a fost în salonul otelului »Mano«, în fața grădinei Episcopiei.

Tablourile sânt aduse din străinătate și în cea mai mare parte sânt capete de operă a celor mai renumiți pictori din present și din secolul trecut.

Ar fi mult a ve relată despre toate aceste tablouri, voi scrie dară numai despre unul, care așa cred, a fost cel mai frumos, și a fost mai mult admirat de cătră vizitatorii esposiției.

Acest tablou este făcut de pictorul V. D. Bos. Reprezintă o peșceră séu o visuină în munții Abruzzi. În acesta peșceră întunecósă este legată de părete tineră fecióră. Ér mai spre fundul peșcerei doi bandiți cari au furat acesta fată și cari trag la sorti cu cuburi, pentru dobândirea ei.

Am stat ca uimit în fața acestui tablou, și stăteau pe lângă mine foarte mulți și póte toți sub impresiunea căusată de aceste figuri. . . Acesta fecióră călțută victima a doi bandiți este încă așa de tineră, încât abia cum începuse să se desvoltă grațiile. . . Ți se pare că este un ánger, și este cu atâta artă făcut, încât îți vine a te jurá, că ai înaintea ta o ființă viăă, îți pare că veđi cum i curge sângele prin véni și că numai de aceea își ascunde fața după mânilé ei legate, pentrucă ar muri sub impresiunea pudórei, pe care trebuie să o fi simțit și față de acești doi ómeni, de jumătate selbatiei. . . . Ér prin aceea, că fața nu i-o vedem, a dat o și mai mare interesare máestrul spectatorilor; nevrénd chiar ești împins a te gândi, a-ți sbuciumá fantasía cu aceea, că óre ce fața frumoasă, ce buze roșii și ochi are acesta fată!

Chiar nevedénd-o îți inchipuiesci câtá durere trebuie să fie pe fața acestei fete, ce sdrobotită trebuie să fie aceea, cât de insticlați trebuie să fie acei ochi, cari încă nu au vedút așa ómeni rei, ér acum este prada lor.

Reprezintă acesta figurá mai multá durere, decât »Prometheu lánțuit« . . . Este mai mare durerea când îți omórá sufletul, când îți inveninezá inima, decât când îți chinuiesce spre mórte capul. Mórtea în acest cas este o tot așa de mare durere, ca și cum este de grozavá viéta pentru acela, care trebuie să trăiescă cu sufletul mort, și care suflet dinic este omórit.

Apoi ce arangare pictórescă: fata este aprópe de gura peșcerei, este dat pe deplin în luminá și corpul ei alb și frumos formá un contrast minunat față de cei doi bandiți cari stau mai la fund în întunec. . . . Par că veđi nevinováția intrupată și pusá în față cu peccatul ce este infáșosat pe figurile celor doi peccatosi. . . Unul dintre bandiți sede jos. Impregiurul lui arme, și se uitá în sus ca unul ce este invins de sórte, căci cubul lui a arétat mai puține puncte decât a tovarásului seu; în creer par că i-ar ferbe gândul: nu ar fi bine să-și descarge arma asupra tovarásului seu, care stá înaintea lui și îi arétá mâna: étá, eu am căștigat fața ambilor banc

par că veđi că acum și ei se tem unii de alții și par că după acesta are să se întempe o scena, care numai cu mórtea unuia se va puté sférși. . . Și invingétorul par că ar séi că la ce se gândesce tovarásul seu, căci și el cu jumătate de privire par că se uitá la cuburi, ér cu cealaltá par că urmăresce mișcările tovarásului seu, și ca și când s'ar gândi și el la aceea: ar fi óre mult a-l și strápuenge cu pumnalul pe tovarásul seu invins de sórte, ca să scape de ori și ce ingrigire în viitor. Atâta selbátécie, atâta crudime în fața acestor ómeni. . . Niște fete întunecate niște ochi rei, buze strínse la olaltá de cea mai josá pasiune. . . Sprincene lungi și gróse cari dau ochilor o espresiune și mai selbaticá, un pór lung mohórit, față neingrigitá, haine murdare, mâni scórtóse, cum numai póte să aibá niște ómeni, cari sânt goníți din societate, cari rátaicind prin codri, în rele și în peccate își petrec viéta.

Menționatul tablou s'a cumpérat de cătră dnul I. Movilá, paremise cu 30.000 lei.

Și acum despre teatru!

Luni la 3/15 martie a fost serbarca arangiatá în folosul Atheneului de cătră femeile de elitá din Bucureșci.

Succesul a fost strălucit! Și nici că se putea altfel: este destul să auđi că cine arangezá acesta serbare, lumea sa alegé a fost în număr de mii.

Și decá ai vedút înaintea ta tot ce are Bucureșcii mai frumos, mai scump, femeile cele mai frumoșe — apoi este destul pentru a fi satisfácut, a se întóree cu dulci suveniruri din teatru. Dar apoi decá veđi aceste gingáse femei represintând »Vérful cu dor« descris cu atâta fantasie și poesie de »Regina Poetá«, făcut cu atâta artă de pictorul Mirea și arangiat tot de el și de sculptorul Georgescu pe scena teatrului la luminarea splendidá și la un public atât de ales și numeros!

Eu am vedút și tabloul »Vérful cu dor« (în anul trecut erá pus publicului pentru vedere), am cetit și descrierea lui de Carmen Sylva, pe deplin inse numai acum am înțeles cât farmec, câtá poesie este în acest »Vérful cu dor«.

A vedé pe mándrul cioban Ionel în mijlocul dínelor și să te juri că în adevér este raiu și pe pámént!

Un alt tablou viu a fost leegenda culésá de M. S. Regina: Dochia și Traian și apoi »Maria Grigore Ghica cu Teodor Sturdza párasind Veneția«, tot tablouri pe cât de frumoșe, pe atât de mișcátore.

Afará de acestea a mai fost o declamare buná de principesa Moruzzi: un episod din »Dumbrava Roșie« și s'a mai jucat două piese de teatru, a fost un concert și a fost mai nainte de toate lume multá și alésá, a fost de față chiar augusta patróná M. S. Regina.

Tot în sèptemána acesta s'a dat și opera »Faust« pentru prima-óră româneșce.

Fiúnd piesa »Faust« cunoscutá înaintea întregéi lumi civilizate, nu voi scrie nimic despre cuprinsul ei; voi amintí numai atât, că a avut un succes deplin, și cántáreții fórté adeseori au fost intrerupți de aplausele publicului numeros.

Dșóra Zoe Crissenghy a jucat rolul Margaretei. Are o voce de și nu te mai așa dulce precum erá a dșórei Leria — dar o voce pe care o asculti cu drag, o voce care strápuenge teatrul.

Publicul i-a arétat multá simpatie; a primit mai multe coróne și buchete și o náreche de norumbel

Și ca să fie această săptămână pe deplin înconștinată, a trebuit să vină între noi doșora Elena Teodorini, renumita noastră artistă. Ca Teatrul Național să fie aredicat, ca să se deștepte în tot românul mândria națională și speranța că și limba noastră o să devie odată pusă alături de celelalte limbi civilizate, a trebuit să asculte cântecul ângereșc al doșorei Teodorini în opera «Traviatta» de eri sâra.

A lăsat strălucite suveniri aici Patti Adelina, au admirat-o multi; această admirație inse după ce vei fi audiat cântând și pe doșora Teodorini, de sigur își va ave semên. întocmai pre cum asemênă și cântecul acestor două artiste. Și decâ în vocea dnei Patti se observă multă școlă, mult dar dumneșcesc: apoi și în vocea doșorei Teodorini este atâta farmec, atâta armonie, încât ascultându-o, nu-ți vine a crede, că tôte aceste vin depe buzele unei femei... Și când șcii, că această gingășă femeie cu acest dulce glas este o copilă de român de pe valea Oltului, că această femeie inzeștrată cu aceea dulce voce și cu atâtea grații — a făcut să ne admire și străinii — îți vine să simți o mândrie!

Ah, să asculte o sâra cântând pe această artistă alături de dnul Gabrielescu, escelentul nostru tenor (despre care și A. Patti s'a esprimit foarte măgulitor) și să creâ că arta, teatrul român are un frumos viitor.

Să audă versuri româneșci cântate de doșora Teodorini, de dnul Gabrielescu și de dnul Teodorescu (basist escelent!) vei vedé că pe buzele acestor artiști limba noastră își capetă un farmec ce te uimeșce.

Publicul a primit pe această mare artistă cu căldura și entuziasmul cu care trebuie să se primescă talentele rare eștraordinare.

Ioan Russu.

„Junimea“ și „Armonia“ din Cernăuți.

Cernăuți 10/22 martie.

Carnevalul cu veselia, cu balurile și cu seratele sale a trecut! Am ajuns în post. Postul cu fisionomia sa severă ne impune seriositate, reținere dela tot ce ne oferă carnavalul, cu firea sa veselă, sburdalnică: forțându-ne, devenim serioși, predominant tôte simțimintele vieie, ce ne veselesc trupul, ce ne 'nsulețesc, ne'nflacără spiritul, încât decâ am descrie un bal înmediat după terminarea lui, atunci nu s'ar puté altfel, decâ că ar fi depins cu colorile cele mai vie, cu cuvintele cele mai esaltate, uitând foarte lesne meritul său scâderile adevărate.

Eu ca pesimistă, care greu se veseleşce, am stat de o parte privind, serios, pereurgerea petrecerilor. puteam face o critică liniștită. Ambundanta celor oferite de carnaval, reușita lor strălucită, zelul, activitatea neobosită a junimei noastre pe terenul social, critica măgulitoare a străinilor, me entusiasmau inse pr mult, încât eram p'aici să nu aștept finele lor, temându-me ca nu cumva să se arete pe cerul bucuriei mele vr'un nor.

Balul »Junimei« care s'a ținut în 4 februarie și despre care relateză pe scurt și prețuita foie »Familia«, a fost unul din cele mai strălucite, de care se pôte mândri carnavalul cernăuțan. S'au adunat de prin orașele cele mai depărtate, dela sate, și din munți familii multe, cu tôte că timpul eră foarte nefavoritor.

Numărul celor ce au preferat serata »Studentilor Germani« retrași la Rădauți, balului »Junimea«, se reduce numai la două familii române. Nobilimea a fost bine represintată, aprețiând multe din drăgălașele-i represintante costumul național, care le prinde minunat de bine.

Trebuie să spun, că posedem o nobilime de care sântem mândri, care nu se numeșce nobilă numai după ereditatea din strămoși, care nu crede că perde din demnitatea moștenită decâ convine și petrece cu alții lipsiți de acest titlu, ei o nobilime adevărată, care documenteză titlul prin nobilimea intelectuală a simțului și a cugetului, judecând pe om după meritele sale, nu inse după rangul său titlul seu, o nobilime care stă totdeauna în fruntea întreprinderilor naționale, spriginind cultura și ridicând prestigiul național, prin care se măreșce și demnitatea ei.

Tôte recunoștința noastră o merită comitetul arangiator și cu societatea »Junimea«, care a dat dovadă, că nu 'n deșert ș-a pus devisa »Voeșce și vei puté.«

Decâ recuget la fisionomia carnavalului înainte cu dece ani și o comparez cu cea din anul presinte, vedé ce pôte românul decâ vré.

»Junimea« pe terenul desvoltării sociale ș-a câștigat merite necontestabile. Decâ speranța viitorului nostru junimea ar voi să se 'ncece și 'n deșeptarea poporului, a basei noastre de esistență, care rătăceșce în negura neșciinței și e aprôpe de peire: decâ jnnimea noastră, care cât e la academie, e atât de insulețită de înaintarea socială, de înaintarea a tot ce e al nostru, ce e național, ar remâne tot atât de pătrunsă, de convinsă și dupăce părășescé colegiul, intrând în activitate serioasă: atunci am vedé ce minun ar desvoltă în deșeptarea poporului, lucrând fieșcecare la postul seu, având mii de ocașuni în care s'ar cercă voința, și atunci în scurt am vedé și puterea.

Pe lângă balul »Junimei« și balul »Crucei roșie« cari au fost cele mai strălucite, ne-au oferit est an carnavalul, ca nici odată, o multime de baluri costumate, mascate, serate de tot soiul și alte petreceri.

Bucovina e Austria în miniatură: tôte naționalitățile au dat semne de vieță socială. Așă au urmat balul polonilor, serata rușilor: armenii, bosniacii și ungurii încă n'au remas îndêrêt.

Societatea »Armonia«, care e focarul societății române de aici, a arangiat în decursul carnavalului două serate cu dans, cari au reușit minunat de bine. Am audiat esclamând: »Minunat bal, splendid în miniatură«. Tot la acea societate s'au ținut mai multe intruniri sociale în cari s'au jucat teatru, ori s'a concertat și danțat.

Etă pe scurt istoricul acestei societăți care ș-a luat misiunea de a cultivă musica, a ridică și consolidă vieță socială română în Bucovina.

Înainte cu vre-o câțiva ani au cugetat unii din bărbații nostri meritați, pe cari îi dorea starea tristă a vieții în care ne aflam și au format societatea »Armonia«, lucrând cu energie la prosperarea ei, având a se luptă în contra multor rele și grele, în contra indiferinței celor chemați, și în contra atotputernicului »ban« aducând unii din ei jertle mari materiale, au susținut cu perseveranță esistența societății, care a devenit atât de binecuvântată pentru noi.

Societatea căreia aparțin mai toți românii din Cernăuți — își are inchiriate permanent localitățile în »Hotelul Moldavia«.

Societatea dă un curs de musică și cântare, se concerteză adesea. Se cultivă arta dramatică, jucându-se teatru. Se cultivă limba, conversând aici numai româneșce.

Și se mulțameșce aici ori care român, că-și pôte petrece după dragul inimii ca la un iubit membru de familie. Decâ e o di de repaus, în care voesc românii de aici a-și petrece, atunci ajunge a face numai cunoscut, că astăzi va ave loc intrunire socială la »Armonia«, și sâra sala și odăile societății sânt pline de oșpeți. La astfel de intrunire se concerteză, apoi se

jocă, percurgând astfel de petreceri totdeauna foarte animate ca într-o petrecere stris familiară.

Am avé încă numai de dorit, ca să se încerce a ține și conveniri serioase din când în când, conveniri literare, începându-se cu incetul dela declamări, prelegeri, până la cetirea producțiunii unuia séu altuia din societate.

Acéstă societate cu misiunea-i frumoasă ar apăși mereu, decât și adversarii »Armoniei« — noi avem și de aceștia — ș-ar recunósce greșéla și lăsând personalitatea la o parte, ar lucrá toți în unire!

M. Z. P.

Adunarea societății „Armonia“.

Cernăuți 22 martie.

Eri duminică ținú societatea filarmonică română »Armonia« adunarea sa generală.

La ordinea zilei a fost: cetirea raportului anual, darea de semă a revisorilor, denumirea de membri onorari, propuneri a comitetului și propuneri eventuale, alegerea presidentului și a vicepresidentului și a 11 membri în comitet cum și alegerea revisorilor.

Adunarea se deschise la 4 1/2 ore d. a. de către vicepreședintele ei dl exarch Ioan Procopovici, prin o cuvântare bine cugetată.

Diminéta s'a ținut în biserica catedrală părăstas pentru membrii repausați ai »Armoniei« inaintea unui public foarte ales și a familiilor decedaților, la care ocaziune dl exarch Procopovici ținú o cuvântare.

După propunerea dlui profesor Ion al lui Georgiu Sbiera se omise cetirea raportului, care și așa se află în mana membrilor de o săptămână. Pe basa raportului se iscă o discuție foarte viú între membrii adunați, care dură peste 3 césuri. Deosebită luare de semă preocupă membrii publicarea colecției cântecelor, cum și economisarea averei societății. Se propuse ca toate speșele peste 5 fl. v. a. să fie acoperite cu o cuitanță, ce după mai multă discutare se primește. Revisorii societății citesc sumarul cercetărilor lor, care absolvă întrú bine pe comitetul societății. Fiind timpul inaintat, mai 9 séra, urmarea adunării se străpuse pe duminica viitoare.

Societatea »Armonia« numeră după raportul ei 4 membre fundătoare, 25 membri fundatori, 20 membre sprijinătoare, 121 de membrii sprijinitori și 61 de membri activi. Dela dieta Bucovinei căpătase societatea o subvenția de 150 fl. v. a. ér prin bunăvoința metropolitului Dr. Silvestru Morar se făcuse printre aristocrația română o subscripție pe 3 ani, din care să se plătescă chiria localităților ei, ce se urcă la 1400 fl. v. a. pe an; din această inscripția incurse pe anul 1885 suma de 1112 fl. v. a.

Pentru cea mai bună compoziția musicală căpătase dl Isidor Vorobevicei-Ulaca premiul de 30 fl. v. a. Comitetul și intrégă societatea regretă foarte mult strămutarea presidentului ei dl Leo cavalier de Goian la Sucéva ca procuror, care prin autoritatea sa, cât și prin cunoștința sa teoretică și practică în tot ce privește arta musicală, cât și prin gustul seu ales fuseșe cărma și sulletul comitetului și a întregii societăți.

Pentru instrucțiune în musică se introduse manualul »Cursul practic de musica vocală«, în 3 broșuri de Gavril Musicescu din Iași.

Dionisiu O. Olinescu.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1886. —

I.

Sesiunea generală a Academiei Române din București s'a deschis marți la 11/23 martie, sub presi-

diul dlui Ioan Ghica. Cu asta ocaziune secretarul general dl D. Sturdza a presintat Academiei un raport asupra lucrărilor Academiei în decursul anului 1885—1886.

Inainte d'a se incepe raportul, se anunță incetarea din viétă a membrului dr. Atanasie Fét, a membrilor corespondenți Visarion Roman, dr. M. G. Obedenar și dr. George Cuciurean, precum și a membrilor onorari din străinătate Émile Egger și G. Vegozzi Ruscala și 'n urmă a lui C. A. Rosetti, care printr'un esces de modestie n'a primit a fi membru al Academiei.

În ședințele de peste an au cetit studii și alte lucrări dnii V. A. Urechia și Gr. G. Tocilescu.

Din publicațiunile Academiei au apărut în anul trecut: Analele pe 1884—1885, Colecțiunea de poeșii populare a dlor Iarnic și Bârsan, Psaltirea lui Dosofteiu, Codicele voronețian, Inceputul din Cronica lui Miron Costin și doue fașcicule din Marele Etimologic al României. Publicațiunile Hurmuzachi s'au continuat, cu concursul dlui Nic. Densușan; se urméză și cu scóterea documentelor publicate de Theiner din arhivul vatican; la Venetia se decopieză alte documente pentru Academie: dl I. Bian a făcut în Galiția o călătorie pentru cercetări literare și istorice; dl V. Alesandrescu Urechia a făcut asemenea escursiune prin Moldova. Documentele allate toate se vor publică în colecțiunea Hurmuzachi.

Ca cercetări și esplorări științifice se însemnă, că dl Bariș a trimis mai multe documente decopiate în Ungaria și Transilvania; dl Babeș are să facă raport asupra cercetărilor sale archeologice.

Se înșiră apoi legatele și donațiunile, după aceea se spune progresul colecțiunilor, progres datorit dlor Ubicini, general Pencovici, C. Hepites, N. Crețulescu, D. Sturdza, G. Gr. Cantacusino, Ioan Calinder și altora.

La concursuri a intrat scrierile înșirate și de noi în nr. trecut. Aci mai adaugăm, că la concursul premiului Heliade, pentru cea mai bogată colecțiune de arii populare române s'a presintat un singur concurent, dl Vulpian. Colecțiunea de arii presintată a fost pusă la dispozițiunea comisiei însărcinată cu studiarea ei.

B o n b ó n e.

Intr'un birt. Un domn se adreséză către stăpânul birtului:

— Este adevérat, după cum mi s'a spus, că chiar dșóra fiica dtale găteșce la bucatărie!

— Da, domnule.

— Atunci, am onóre d'a-ți cere mâna sa.

Stăpânul birtului, foarte surprins:

— Cum? dle, ești atât de gastronom?

Domnul în cestiune, c'o voce nișcată și scóțând din portofoliu o șuviță de păr blondă aurie:

— Ce păr frumos! Și când me gândesc, că în timp de-o lună am adunat aceste fire de păr, unul câte unul, din bucatele ce mi se aducea să mânuie!

Respunsul unui copil.

Ecă un respuns al unui copil care trebuie să fie autentic!

Micul Petre se loveșce de un scaun, fără ca d'almintrelea să-și facă vr'un reu.

— Și n'ai plâns? îl întrebă mamă-sa.

— Nu, mamă, căci nu eră nimeni!

Între două figurante dela un teatru din Paris: Din țiarul Le Voltaire:

— Șcii tu cine este Paganini, a cărui vióră tot mai cântă?

— Paganini? Da! Paganini este inventatorul unei religii.

— Ești sigură?

— Da: Paganinismul.

Se vorbii naintea unui moralist galant despre femeile atotputernice și iresistibile.

— Aide, de, dișe el surișend, femeile sfârșesc în totdeauna prin a obține... ceea ce le cerem.

Literatură și arte.

Conferințe literare. Dl Andrei Bârsan, profesor în Brașov, a ținut joia trecută acolo o conferință literară, vorbind despre continentul african și anume despre cele mai năuie descoperiri făcute de Stanley. — Dl Dimitrie Socolean a ținut joi în 13/25 martie în Cernăuți o prelegere publică despre »Elementul național în educațiune»; această prelegere asemenea s'a arangiat de către Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina.

Prosatorii români. Sub acest titlu dl Theochar Alexi în Brașov are să publice o lucrare, care tinde a suplini o lipsă simțită în literatura română. Dorim ca acesta lipsă să se și suplinescă și cartea dlui Alexi în adevăr să ne prezinte pe prosatorii noștri mai buni, căci numai astfel va corespunde, dând tinerimei modele de urmat. Spre acest scop este de dorit ca și autorii să dea dsale mână de ajutor, trimițându-i câte un exemplar din scrierile lor, la compunerea acestei publicațiuni, menită ca să contribuască și la răspândirea literaturii noastre.

Amintiri se numește o broșură de 58 pagini, ce dna Cornelia Emilian a publicat la Iași. Autorea ne spune în prefață, că n'a publicat acesta broșură din dorința de a se numera în categoria vre unor scriitori, ci din dorința de a arăta faptele după cum s'au petrecut. Acesta dorință i s'a deșteptat în urma discuțiunilor ce a avut mai cu sēmă asupra rolului femeii și a stării ei intelectuale. Broșura cuprinde următoarele materii: O cugetare asupra sortii femeii, în ce stare de robie se află femeia în trecut, înființarea reuniunii femeilor române din Iași, Din trecut. Cugetări și impresii, Povestire, Morala în popor, Congresul dela Iași, Emanciparea femeii, Păcate înșirate.

Doze reviste noue. „Laudinagister“ se numește una și a apărut la Reșița sub redacțiunea dlui învățător Ioan Simu. Apare de doue ori pe lună, cu cuprins de o colă și costă pe anul întreg 3 fl. Folia e bine compusă, dar titlul nu credem să prindă rădăcini, de aceea trebuie schimbat. — „Mica Revistă“ se intitulă a doua și este organul Societății omenilor cari știu ceti, societate înființată la Băcău în România. Acesta revistă va apăre odată pe lună.

Dicționarul dlui G. Pocrean: »Wörterbuch der beim Berg- und Hüttenwesen vorkommenden technischen Ausdrücke«, a apărut în Bogsa-montană și se află de vândare acolo la autorul. Acest dicționar, după cum anunțăm și de altă-dată, cuprinde numirile și terminii tehnicii usitate în lucrări montanistice și la coluri. E făcut în trei limbi: germană, maghiară și română. În literatura noastră e un ce nou, prin urmare cu atât mai prețios. Prețul broșurei de 7 1/2 colă, în format octav mic, e 1 fl.

Diaristic. »Revista catolică« a dlui V. Lucaciu anunță, că până ce se va înființa în Baia-mare tipografia română, nu va apăre.

Teatru și musică.

Știri teatrale și musicale. Dna Ef. C. Caragiali, veduva reputatului artist dramatic V. Caragiali, a fost admisă de direcțiunea generală a Teatrului Național

din București între pensionarele aceluia institut. — „Nazat“, farsa de ocaziune a dlor D. Rosetti și I. Negruzzi, nu se va pute jucă nici în teatrul din Iași, din cauza că conține alusiuni politice. — Prințesa Elena Bibescu a obținut un pré frumos succes la concertul societății filarmonice din București, esecutând un concert de Bethoven; după concert, regina s'a întreținut cu prințesa. — Dra Sofia Lapatti la București a compus un marș militar, dedicat regelui Carol; marșul a și fost cântat zilele trecute de regimentul al 3-le de linie.

Teatrul Național din București. În săptămâna trecută s'a dat o singură reprezentațiune dramatică, »Hamlet« de Shakespeare, în care artistul Manolescu a debutat cu mare succes. Celelalte zile au fost ocupate de operă și operetă. Dna Chrissenghi continuă succesele sale în »Faust«. Luni dra Elena Teodorini, care cântă italienește, a cântat într'un concert în Teatrul Național, cu următoarea programă: »Bel Raggio lusinger« arie din »Semiramida« cu coruri, cântată de dra Teodorini în costum. »Romanță« din »Lucreția Borgia«. »Cavatina« din Romeo și Julieta. O romanță spaniolă, o romanță italiană, un cântec românesc. Afară de acesta luară parte mai mulți artiști distinși ai trupei române de drame, comedie și opere. Tot luni începură repetițiunile operii »Ernani« cu dna Chrissenghi.

Concert și bal în Gelou. La 4 martie n. s'a dat în comuna Gelou, lângă Cluș, un concert și bal în folosul școlii române de acolo. Petrecerea s'a arangiat de către preotul Ioan Pop și învățătorii Ilariu Coltor și Filip Pervu și s'a ținut în școlă, care a fost frumos decorată, și a luat parte români și unguri de-o potrivă. Concertul s'a început cu corul școlarilor, care a cântat »Cântul ginteii latine«; apoi un băiat, școlarul Ioan Maier, a declamat poezia »Nemul românesc« de Iosif Vulcan; corul a cântat »Inelul pierdut«; școlărița Pelagia Groza a declamat »Doina« de A Pan; corul a cântat »Trecerea Dunării«; școlarul Ioan Sfirlea a declamat »Promisiunea unui bun școlar« de V. Bumbac; corul: »Mult e dulce și frumoasă limba ce-o vorbim«; școlarul Iosif Sfirlea a declamat poezia »Cântul școlarilor«; corul: »Tudor Vladimirescu«; școlarul Mihail Marian a declamat poezia »Grele timpuri am ajuns« de Badescu. După încheierea concertului, doisprezece tineri sub conducerea vătavului-învățător Filip Pervu jucară »Călușerul« și »Bătuta«. Aceste jocuri apoi s'au repetat și în sala unde eră adunat poporul, unde în urmă s'a format o horă mare și frumoasă, la care au luat parte toți, inteligință și popor.

Concert și bal în Seciani. La 11 martie n. s'a arangiat în comuna Seciani, comitetul Timișora, un concert cu bal, de către corul vocal al plugarilor români de acolo. Acest cor s'a înființat abia înainte cu patru luni, sub conducerea coristului Ioan Șuman (din Chiseteu și etă că a și produs un rezultat minunat. Programa ce a esecutat, a fost următoarea: Salutarea patriei, S'o veți mamă n'o mai uiti, Junimea parisiiană, Etă diua triumfală, Marșul armatei. Plugarii Dimitrie Stoi și Ioan Lupu au declamat poezii de Iulian Grozescu și anume »Moș Martin« și »Florea lui Petac«. După concert urmă dans, care țină până dimineața, luând parte și oșpeți din satele vecine. În pauză părintele V. Hamșa din Fișcut a ținut un toast în onoarea corului și al președintelui seu, parocul Iosif Grădinar, care are merit mare la înființarea acestui cor.

Un cor nou. În comuna Mercina, comitetul Caraș-Severin, s'a format un nou cor vocal, sub conducerea coristului Toma Gherda din Chiseteu. Acest cor s'a și produs în biserică, ba a cântat și în comuna vecină Vranii.

Musicalii noue. A apărut și se află de vânzare la magazinul de muzică al domnului Gebauer în București: »Dor de călătorie» și »Stelele» melodii pentru voce și piano de domnul Mauriçe Cohen.

C e e n o u ?

Știri personale. *Dl Ion Ghica* a sosit din Londra la București, ca să ia parte la sesiunea generală a Academiei Române. — *Dl N. Bogdan*, autor al unei interesante lucrări asupra vechiei Sarmiseghetuse, profesor la Iași, a fost trimis de ministrul instrucțiunii publice în străinătate, pentru a face studii pedagogice; dsa a plecat la Berlin. — *Dl Petru Ungur*, vice-notar la tribunalul din Brașov, a depus în zilele aceste esamenul de judecător, la Tabla regescă din Târgu-Mureșului. — *Dl B. P. Hașdeu* a plecat în străinătate. — *Dl Dionisiu Simionovici*, suplent la gimnasiul din Cernăuți, a fost numit de cătră ministrul de culte austriac profesor la școala reală gr. or. din Cernăuți. — *Dl dr. Corneliu Moldovan* a fost ales medic cercual în Băița, comitatul Hunedorii. — *Dl Alesandru Isecescul* a fost numit adjunct la direcțiunea bunurilor fondului religionar gr. or. din Bucovina.

Hymen. *Dl Manasia Iar*, teolog absolut sibian și învățător în Simeria, la 28 februarie n. ș-a serbat cununia cu dra Maria Todor, fiica preotului gr. or. de acolo. — *Dl Sofron N. Oprea* și dra Tinca Florian Pop s'au cununat în 21 febr. în Somoștelnic.

Adunări. „*Economul*“, noul institut de credit și economii care se înființează la Cluș, (președinte dl Alesandru Bohățel, director executiv dl Iuliu Coroian,) va ține adunarea sa generală de constituire în 8 aprilie n. în localitățile casinei române, strada cărbunariilor nr. 7. Acțiunile emise s'au cumpărat toate. — „*Transilvania*“, bancă generală de asigurare mutuală în Sibiu, va ține adunarea sa generală în 11 aprilie st. n. în casa proprie a institutului, strada Cisnădiei nr. 5. — „*Concordia*“, societate acționară tipografică și de librărie în Năsăud, va ține adunarea sa generală acolo în 8 aprilie.

Necrologe. *Anania Trombițaș de Belen*, asesor consistorial ordinar și asesor suplent la consistoriul metropolitan din Sibiu, a încetat din viață, la 10/22 martie în anul 48 al vieții și 6 al fericitei căsătorii, în Sibiu. Il gelesc: Parteniu Trombițaș de Belen protopresbiter gr. or. ca tată; Irena Trombițaș născ. Moga de Chieriu ca soție; Silviu, Irena ca fii; Alesandru Onaciu jude la tribunal, Eugen Moga jude la tribunal, Ottilia Moga ca cumnați. — *Dr. Atanasie Făt*, membru al Academiei Române, unul din cei mai distinși medici și oameni de știință în România, profesor la facultatea de știință la universitatea din Iași, a murit în săptămâna trecută. — *Iuliu Moldovan*, student în clasa V gimn. în Blaș, fiul dlui Vasilie Moldovan, președintele sedriei orfanale a comit. Ternava mică, a reposat la 18 l. c. n. în Boziaș.

Moda.

Ilustrațiunile din nr. prezintă infătoșează niște costume de fetițe mici foarte drăgălașe.

Pe figura dublă, costumele fetiței mai mari este din zephir de spălat cu broderie, al celei mai mici din creton vânet-închis, cu șinore crême; pe figura singuratică costumele reprezintă un paletot pentru fetițe, din cashmir de colorea drap, gulerul cu dantele de lână.

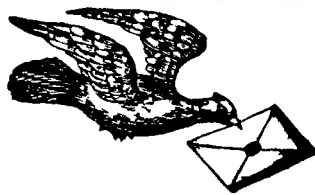
Ghicitură de șac.

De Elena Lupan.

		intea	ri-	ca-	tale		
		pul	Tu	so-	că		
printre	a-	Vio-	pe	cit-	pleci	rei	depe
nu-	sub	ai	nut,	Me	trece,	du-	Stră-
In-	flori	me,	scur-	un	lu-	va-	a
vânt	ră	mi-	ce-	Eu	voiu	țe	ce
Eu	șiori,	in	ne-	ta	n'am	Am	le,
fă-	Și	Di	a-	ri-	ju-	in	se-
din	ca tine	tine	mea	țe	mânt	Drag	me
ca	tu	vinit	fe-	vut	lu-	mu	mor-
		jos	in	In-	O-		
		să-	dor	in	fru-		

Se poate deslegă după promenada calului. Terminul de deslegare e 8 aprilie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Poșta Redacțiunii.

Beatrice. Fiecare pe hârtie separată și cu ortografia, de care ne servim. Pentru aceste Ve mulțămim! Dar novela nu e încă gata?

Dlul A. D. in Geneva. Îndată-ce ne va permite spațiul. Cronică va fi bine primită. Re-

viste avem și p'aice destule.

Băiatul reuțacios. Sperăm că nu va întârzi mult.

Fracul. Eră să vie chiar în numărul acesta. Dar nu i-a mai ramas loc.

Călinarul săptămânei.

Dzua sept.	Călinarul vechiu	Călin nou
	Duminea a 3-a în Păresemi, Marcu c. 8, gl. 3, sft. 11.	
Duminea	16 Mc. Sabin	28 Malcu
Luni	17 Preacuv. Alexie	29 Gustasie
Marti	18 P. Chiril Arch. Iers.	30 Quirin
Mercuri	19 M. Hris. si Darie	31 Balcina
Joi	20 PP. uciși în M. S. Sava	1 Apr. Hugo
Vineri	21 Cuv. P. Iacob	2 Francisc
Sâmbătă	23 S. N. Art. Vasilie	3 Richart

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipăriul lui Otto Hügel în Oradea-mare.